

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 11 0 U 020338 17 Uvp
Banjaluka, 10. maja 2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija: Smiljane Mrše, predsjednika vijeća, Merside Bjelobrk i Želimira Barića, članova vijeća, uz učešće zapisničara Margarete Nikić, u upravnom sporu po tužbi tužioca D.L. iz G., protiv tuženog FOND PIO RS, zbog nedonošenja rješenja, u predmetu ponovnog određivanja starosne penzije, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci, broj: 11 0 U 020338 17 U od 18. avgusta 2017. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 10. maja 2018. godine, donio je

P R E S U D U

Zahtjev se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanom presudom je odbijena kao neosnovana tužba izjavljena s pozivom na član 17. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske” broj: 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS), zbog nedonošenja rješenja po presudi Okružnog suda u Banjaluci, broj: 11 0 U 004534 10 U od 24. oktobra 2011. godine, kojom se tužba tužioca uvažava u dijelu koji se odnosi na stav 3. dispozitiva rješenja tuženog, broj: 1028103716 od 30. juna 2010. godine i u tom dijelu rješenje poništava, a tužba odbija u dijelu koji se odnosi na stav 1. i 2. dispozitiva rješenja. Rješenjem od 30. juna 2010. godine se u stavu 1. dispozitiva uvažava žalba tužioca, u stavu 2. se poništava rješenje Filijale tuženog u B. isti broj od 20. februara 2009. godine i u stavu 3. dispozitiva se nalaže istoj da obustavi postupak određivanja novog iznosa penzije tužiocu počev od 01. januara 1995. godine, primjenom člana 114. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske” broj: 13/02, 87/07 i 50/10, u daljem tekstu: ZOUP). Tim rješenjem od 20. februara 2009. godine je odlučeno da se nastavlja isplata starosne penzije tužiocu počev od 01. januara 1995. godine, u iznosima kao što je navedeno u tom rješenju.

Odbijanje tužbe u pobijanoj presudi sud obrazlaže razlozima da nisu osnovani navodi tužbe da nije postupljeno po presudi tog suda od 24. oktobra 2011. godine, jer da je organ rješenjem od 28. februara 2013. godine odlučio u skladu sa stavom 1. i 2. dispozitiva rješenja od 30. juna 2010. godine, pa da nisu osnovani navodi tužbe da taj organ nikada nije donio rješenje kako bi okončao upravni spor. Prvostepeni organ je donosio rješenja koja su osporavana, a rješenjem tuženog od 14. juna 2013. godine je poništeno rješenje od 28. februara 2013. godine i predmet je vraćen na ponovno rješavanje. Rješenje od dana 14. juna 2013. godine je poništeno presudom od 20. februara 2017. godine, ali da to ne znači da organi nisu postupali po presudi od 24. oktobra 2011. godine, niti da postoji „ćutanje uprave“, na koje tužilac u tužbi ukazuje. Iz tih razloga je sud odlučio kao u izreci pobijane presude.

U blagovremenom zahtjevu za vanredno preispitivanje presude, tužilac prigovara stavu suda da nisu osnovani navodi tužbe. Kada je sud zauzeo takav stav, da je morao navesti u obrazloženju presude na koji način, kada i kojim rješenjem je izvršena presuda od 24. oktobra 2011. godine. U ovom sporu je odlučna činjenica da je rješenje od 13. marta 1996. godine o tzv. prevođenju penzije, prvostepeni organ donio na osnovu zahtjeva koji tužilac nije potpisao, što je utvrđeno grafološkim vještačenjem koje je korišćeno u upravnom postupku, upravnom sporu i u parničnom postupku koji je vođen pred Osnovnim sudom u Gradišci. Tuženi je donio rješenje dana 31. marta 2017. godine, u izvršenju presude tog suda od 28. februara 2017. godine, ali da isto predstavlja besmislicu, jer da se može utvrditi uvidom u čekovne uplatnice da tuženi duguje tužiocu za period od 1995. godine do 2007. godine iznos od 40.000 KM, bez kamate i pored toga iznos od 3.515,26 KM na ime obustavljenih 29 mjesečnih rata po rješenju od 29. februara 2009. godine, koje je kasnije poništeno, pa da je tuženi tužiocu isplatio manji iznos na ime penzija. Ističe da je pobijana presuda donesena kako bi se pripremilo donošenje nezakonite presude Osnovnog suda u Gradišci, odnosno da bi se mogao odbiti prijedlog tužioca za ponavljanje pravosnažno okončanog parničnog postupka, koji je podnio nadležnom sudu dana 28. januara 2016. godine. Navodi da u presudi nema razloga na okolnost poništenja rješenja od 14. juna 2013. godine presudom od 20. februara 2017. godine. Tužilac je više puta u zadnjih 20 godina koliko traje spor, ukazivao da je penziju ostvario po ranijim propisima pod povoljnijim uslovima, pa da je tuženi bio u obavezi da dio sredstava za penziju ostvarenu po tim popisima, traži iz budžeta opštine Gradiška, kod koje je bio zaposlen. Krivicu zbog dugog trajanja spora i nedonošenja zakonitog rješenja u razumnom roku, vidi u nezakonitom postupanju tuženog i nižestepenog suda.

Tuženi nije dao odgovor na zahtjev.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, te ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu člana 39. ZUS, ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Iz stanja spisa u bitnom proizlazi da je rješenjem SIZ PIO Bosne i Hercegovine, Stručne službe-Filijale Banjaluka, broj: 1028103716 od 02. oktobra 1990. godine, tužiocu priznato pravo na administrativnu starosnu penziju počevši od dana 30. juna 1990. godine, po osnovu ostvarenog penzijskog staža od 28 godina, 8 mjeseci i 26 dana, po odredbama člana 325. i 327. Zakona o državnoj upravi („Službeni list SR BiH“, broj: 8/90 i 22/90). U postupku prevođenja ranije ostvarene penzije, zbog stupanja na snagu novog Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 27/93, u daljem tekstu: Zakon o PIO), uz navođenje da postupa po zahtjevu tužioca od 20. septembra 1995. godine, prvostepeni organ je donio rješenje isti broj od dana 13. marta 1996. godine, kojim je utvrdio novi iznos penzije, počevši od dana 01. januara 1995. godine. Tužilac je izjavio žalbu na isto, navodeći da je rješenje primio dana 18. jula 2005. godine i da nikada nije podnio zahtjev za prevođenje penzije. Rješenjem tuženog od 19. septembra 2005. godine, žalba je odbijena kao neosnovana. Od strane nadležnog suda u upravnom sporu i tuženog u ponovnom postupku više puta je odlučivano, jer je nižestepeni sud poništavao akte tuženog, s nalogom da u ponovnom postupku utvrdi činjenicu da li je tužilac podnio zahtjev za utvrđivanje novog iznosa penzije, što je uslov za prevođenje penzije prema odredbama člana 199. Zakona o PIO. Rješavajući u ponovnom postupku, prvostepeni organ je donio rješenje od 20. februara 2009. godine, kojim je odlučio da se tužiocu nastavi isplata starosne penzije u periodu od 01. januara 1995. godine do 30. septembra 2002. godine, u iznosima preciziranim u izreci tog rješenja. Rješenjem tuženog od 08. maja 2009. godine je odbijena žalba tužioca, kojom je prigovorio da mu je tim rješenjem utvrđen manji iznos od iznosa utvrđenog rješenjem od 13. marta 1996. godine. Presudom nižestepenog suda broj: 11 0 U 001504 09 U od 16. aprila 2010. godine,

uvažena je tužba tužioca i rješenje tuženog od 08. maja 2009. godine je poništeno, uz obrazloženje da je tuženi morao poništiti rješenje od 20. februara 2009. godine i naložiti obustavu postupka, jer je evidentno da nema zahtjeva tužioca za prevođenje penzije, pa da nije bilo osnova za vođenje postupka, a odbačena je tužba protiv prvostepenog rješenja od 20. februara 2009. godine. Tuženi je u ponovnom postupku donio rješenje od 30. juna 2010. godine, kojim je žalbu tužioca uvažio (stav 1. dispozitiva), poništio rješenje od 20. februara 2009. godine (stav 2. dispozitiva), te je naložio organu da postupak određivanja novog iznosa penzije obustavi (stav 3. dispozitiva).

Presudom Okružnog suda u Banjaluci, broj: 11 0 U 004534 10 U od 24. oktobra 2011. godine, čije izvršenje u suštini tužilac traži, tužba se uvažava u dijelu koji se odnosi na stav 3. dispozitiva rješenja od 30. juna 2010. godine i u tom dijelu se rješenje poništava, dok se tužba odbija u dijelu koji se odnosi na stav 1. i 2. dispozitiva istog rješenja, s obrazloženjem da se u predmetnoj upravnoj stvari ne radi o podnošenju zahtjeva za ostvarivanje prava na penziju, ali da je tuženi dužan da postupi u smislu člana 199. Zakona o PIO i utvrdi visinu penzije koja bi tužiocu pripadala na dan 01. januara 1995. godine po osnovu rješenja od 02. oktobra 1990. godine i iznos penzije koji bi mu pripadao po odredbama tog zakona, te da mu na taj način omogući da se opredijeli za penziju koja je za njega povoljnija i da podnese zahtjev za isplatu iznosa penzije za koji se opredijeli.

U nastavku postupka prvostepeni organ je rješenjem od 28. februara 2013. godine, odbacio kao neuredan zahtjev tužioca za ponovno određivanje penzije, jer je utvrdio da tužilac nije potpisao zahtjev od 20. septembra 1995. godine, te je odlučio da se nastavlja isplata penzije tužiocu kao u izreci rješenja. Rješavajući po žalbi tužioca, tuženi je rješenjem od 14. juna 2013. godine žalbu uvažio iz drugih razloga, poništio rješenje od 28. februara 2013. godine i predmet vratio na ponovni postupak, s obrazloženjem da je osnov za donošenje rješenja presuda od 24. oktobra 2011. godine, a ne drugostepeno rješenje od 30. juna 2010. godine na koje se organ pozvao, pa kako nije postupio po uputama i nalogu iz presude, da je došlo do povrede pravila postupka. Tužba protiv rješenja od 14. juna 2013. godine je odbačena rješenjem tog suda broj: 11 0 U 012204 13 U od 01. novembra 2013. godine, koje je ukinuto presudom Vrhovnog suda Republike Srpske, broj: 11 0 U 01204 14 Uvp od 09. novembra 2016. godine. Nakon toga je presudom tog suda broj: 11 0 U 012204 16 U 2 od 20. februara 2017. godine, uvažena tužba i poništeno rješenje od 14. juna 2013. godine, a ta presuda je održana na snazi presudom Vrhovnog suda Republike Srpske, broj: 11 0 U 012204 17 Uvp 2 od 17. januara 2018. godine, kojom je zahtjev odbijen. U izvršenju presude tog suda od 20. februara 2017. godine, tuženi je donio rješenje od 31. marta 2017. godine, kojim je postupio po uputama iz pomenutih presuda i sam riješio predmetnu upravnu stvar.

Imajući u vidu navedeno i ovaj sud nalazi da nisu ispunjeni uslovi za postupanje suda u smislu člana 17. ZUS, na koji se tužilac pozvao u tužbi kojom je pokrenut upravni spor.

Članom 17. ZUS je predviđeno da u slučaju kada drugostepeni organ nije u roku od 60 dana ili u posebnom propisu određenom kraćem roku donio rješenje po žalbi stranke protiv rješenja prvostepenog organa, a ne donese ga ni u daljem roku od 15 dana po ponovljenom traženju, stranka može pokrenuti upravni spor kao da je žalba odbijena (stav 1.); na način propisan u stavu 1. istog člana može postupiti stranka i kad po njenom zahtjevu nije donio rješenje prvostepeni organ u roku utvrđenom zakonom, protiv čijeg akta nema mjesta žalbi (stav 2.); ako prvostepeni organ protiv čijeg akta ima mjesta žalbi nije u roku od 60 dana ili u posebnim propisom određenom kraćem roku donio rješenje po zahtjevu, stranka ima pravo da podnese žalbu drugostepenom organu. Protiv rješenja drugostepenog organa stranka može

pokrenuti upravni spor, a može ga pod uslovima iz stava 1. ovog člana pokrenuti i ako ovaj organ ne donese rješenje (stav 3.).

Proizlazi iz zakonskog teksta da je smisao odredbi člana 17. ZUS davanje mogućnosti sudske zaštite u upravnom sporu onoj stranci po čijem zahtjevu, odnosno žalbi nije doneseno rješenje, što ovdje nije slučaj, kako je to pravilno navedeno u pobijanoj presudi. Tužilac u tužbi navodi da tužbu podnosi u skladu sa članom 17. ZUS (tužba zbog nedonošenja rješenja) i to obrazlaže navodima da prvostepeni organ nije donio rješenje po presudi od 24. oktobra 2011. godine. Međutim, kako je naprijed navedeno, tuženi i prvostepeni organ su rješavali u ponovnom postupku nakon donošenja te presude i da su postupili u smislu člana 50. ZUS. Okolnost da su donesena rješenja poništavana, ne znači da organi nisu postupali po presudi, niti da postoji „ćutanje uprave“, kako tužilac u tužbi pogrešno navodi.

Na drugačije odlučivanje u ovoj upravnoj stvari ne utiču navodi da je organ postupao nezakonito i da nikad nije donio odgovarajuće rješenje, zato što nezadovoljstvo stranke donesenom odlukom nije razlog za traženje sudske zaštite po osnovu člana 17. ZUS.

Prema stavu ovog suda nema uslova za podnošenje tužbe zbog nedonošenja rješenja u smislu člana 17. ZUS, kada u ponovljenom postupku prvostepeni organ ne postupi po uputama iz presude i akta drugostepenog organa, jer nepostupanje organa po datim uputama predstavlja žalbeni razlog u smislu člana 227. stav 3. ZOUP, a ne razlog za podnošenje tužbe zbog nedonošenja rješenja iz člana 17. ZUS.

U konkretnom slučaju tužilac je iskoristio navedenu mogućnost, jer je izjavio žalbu na rješenje prvostepenog organa od 28. februara 2013. godine, a iz sadržaja tog rješenja proizlazi da je doneseno u izvršenju rješenja tuženog od 30. juna 2010. godine i presude od 24. oktobra 2011. godine, koja je uvažena rješenjem tuženog od 14. juna 2013. godine, koje rješenje je poništeno presudom od 20. februara 2017. godine, te je tuženi donio rješenje od 31. marta 2017. godine, kojim je postupio po uputama iz presuda i sam riješio predmetnu upravnu stvar.

S obzirom da predmet postupka nije vraćanje tužiocu novčanog iznosa od 40.000 KM na ime manje isplaćenih penzija i iznosa od 3.515,26 KM na ime obustavljene preplaćene penzije, ovaj sud se o tim navodima zahtjeva ne može izjašnjavati u ovom postupku.

Kod takvog stanja stvari, po ocjeni ovoga suda u pobijanoj presudi nije ostvaren nijedan razlog njene nezakonnosti propisan odredbom član 35. stav 2. ZUS, pa se zahtjev odbija, na osnovu člana 40. stav 1. istog zakona.

Zapisničar
Margareta Nikić

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Za tačnost otpravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić